МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПІЛЕЦЬКОГО В ОСВЕНЦІМІ
ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Збірник тез доповідей за матеріалами
V Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево
15 травня 2025 року

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «23» травня 2025 р.)

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції (15 травня 2025 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2025. 530 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:
Капітан Л.І. – д-р істор. наук, професор (голова);
Туріс І.Ю. – канд. філол. наук, доцент;
Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;
Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

© Мукачівський державний університет, 2025

БОКША Н. І., ЗАБИШНИЙ С.С. **ВЛАСТИВОСТІ СУЧАСНИХ ТРИКОТАЖНИХ МАТЕРІАЛІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА КОНСТРУКТИВНЕ І ТЕХНОЛОГІЧНЕ ВИРІШЕННЯ ОДЯГУ** 264
БОКША Н. І., ЛОЗИНСЬКА Т.А., СЕМЕДІЙ І.І. **FAMILY LOOK ЯК НАПРЯМ У СУЧАСНОМУ ДИЗАЙН ПРОЕКТУВАННІ ДИТЯЧОГО ОДЯГУ** 266
БОРА Н. Ю. **ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ МАРКЕТИНГУ ЯК ФАКТОР АДАПТАЦІЇ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ** 268
БОРА Н. Ю., ЙОВБАК К. **СУЧАСНІ МАРКЕТИНГОВІ ПІДХОДИ ДО ПРОСУВАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ** 271
БОРА Н. Ю., МАЦАНИН А. **УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ** 274
БОШОТА Н., МАРУК І. **ІНВЕСТИЦІЇ В УПРАВЛІННІ ПРОЦЕСАМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ СТІЙКОСТІ ТЕРИТОРІЙ ТА ГРОМАД** 276
БРАТЮК В.П, КАРАБИНЬОШ С. В. **ЕФЕКТИВНЕ ПЛАНУВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: СТРАТЕГІЇ, ІНСТРУМЕНТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ** 278
БРАТЮК В.П., МЕШКО Ю.Ю. **ТЕНДЕНЦІЇ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ** 281
БРОДОВИЧ Ю.Р., БРОДОВИЧ В.Ю. **БІОТЕХНОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЧИЩЕННЯ ДОВКІЛЛЯ: ПОТЕНЦІАЛ І ВИКЛИКИ В УМОВАХ ЕКОЛОГІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ** 284
БРОДОВИЧ Ю.Р., БРОДОВИЧ В.Ю. **ВИКОРИСТАННЯ БІОТЕХНОЛОГІЙ У БІОРЕМЕДІАЦІЇ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОЧИЩЕННЯ ДОВКІЛЛЯ** 287
ВАСЕРУК Р.Г., ЛІНТУР І.В. **ІННОВАЦІЇ В РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ТРАНСПОРТУ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ** 289
ВАСЕРУК Р.Г., РЕМЕЗ В. **ІНОВАЦІЇ, ЯКІ ЗМІНЮЮТЬ ТРАНСПОРТ СЬОГОДНІ** 292
ДІДОВИЧ О.О., ВАСЬКО А.С. **ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ГІРСЬКИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ** 294
ВОЛОДЬКО Ю., КОВАЛЬ Т. **ШТАНИ ЖІНОЧІ – ЕВОЛЮЦІЙНИЙ ОГЛЯД** 296
ГАВРИЛЕЦЬ В.М., КОРОЛОВИЧ О.О. **ЕВОЛЮЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: ВІД ТРАДИЦІЙНИХ ДО СТРАТЕГІЧНИХ ПІДХОДІВ** 299
ГАВРИЛЕЦЬ О. В., ГЕРЕВИЧ В. В. **ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСТАВОК В УКРАЇНІ ТА СВІТІ** 301
ГАВРИЛЕЦЬ О. В., МЕЛЬНИК Д. **ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПОЛІГРАФІЧНОГО РИНКУ НА ЗАСАДАХ МАРКЕТИНГУ** 302
ГАЛАЙ Ю.М., ГОЛОВАЧКО В.М. **АНАЛІЗ ЕФЕКТУ ФІНАНСОВОГО ВАЖЕЛЯ В УМОВАХ ЗРОСТАННЯ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО** 304
ГЕРАСИМОВ В.В., МОЛНАР О.О., ШПАК І.І. **ЗАСТОСУВАННЯ ULP МІКРОНТРОЛЕРІВ ПРИ РОЗРОБЦІ IoT ПРИСТРОЇВ В ОБ'ЄКТАХ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ** 306
ГЕРАСИМОВ В.В., ПУПЕНА І.І., ЛОЯНИЧ С.А. **ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ПРИКЛАДІ ВИВЧЕННЯ ОБ'ЄКТІВ РОБОТОТЕХНІКИ** 308
ГЛАДИНЕЦЬ Н.Ю., ДЕРБАК Є.В. **ВПЛИВ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ НБУ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ** 310
ГЛАДИНЕЦЬ Н.Ю., ЛУКАЧИНА Є.І. **ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО**

4. Сонячні електростанції для водоканалів: бар'єри та можливості, режим доступу [режим доступу] – https://ecoclubrivne.org/spp_waterutilities_opp/

УДК:368

БРАТЮК В.П.
кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та фінансів
Мукачівський державний університет
КАРАБИНЬОШ С. В.
магістр
Мукачівський державний університет

ЕФЕКТИВНЕ ПЛАНУВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: СТРАТЕГІЇ, ІНСТРУМЕНТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У складних умовах трансформації економіки, зумовленої глобалізаційними процесами, цифровими інноваціями, кліматичними викликами та збройними конфліктами, страхові компанії опиняються перед необхідністю перегляду традиційних моделей управління та планування. Ефективне планування страхової діяльності в таких умовах є критично важливим елементом забезпечення не лише фінансової стійкості, а й довіри споживачів та стейкхолдерів.

В Україні, де страхова галузь демонструє високий потенціал зростання, але й водночас стикається з викликами недостатньої капіталізації, фрагментації ринку, низької страхової культури, значення ефективного планування зростає в рази [1]. Планування є не лише функцією управління, а й інструментом формування стратегічних пріоритетів, мобілізації ресурсів та адаптації до зовнішніх загроз.

Планування в страховій діяльності охоплює систему науково обґрунтованих рішень щодо цілей, засобів і механізмів досягнення бажаного фінансового результату, з урахуванням специфіки ринку, типів страхування, ризиків та законодавчого регулювання [2]. На теоретичному рівні ефективне планування базується на таких підходах:

- **Системний підхід**, який розглядає страхову компанію як цілісну організацію з внутрішньою структурою, що реагує на зовнішнє середовище.
- **Ризикоорієнтований підхід**, що акцентує увагу на управлінні ризиками в кожному етапі планування.
- **Цільовий підхід**, у межах якого встановлюються пріоритети залежно від стратегічного профілю компанії.
- **Сценарне планування**, що дозволяє моделювати різні варіанти розвитку подій (економічних, регуляторних, техногенних) та адаптувати бізнес-модель [3].

Планування може здійснюватись у короткостроковій (до одного року), середньостроковій (1–3 роки) та довгостроковій (5+ років) перспективах.

Особливої ваги набуває планування в умовах невизначеності, де важливо забезпечити резервний сценарій, гнучкість бюджетів та багатовекторність цілей.

Стратегічне планування є фундаментом для довгострокового розвитку страховика. Його основні компоненти:

- формування місії та візії компанії;
- аналіз конкурентного середовища;
- визначення ключових стратегічних цілей;
- позиціонування на ринку;
- планування диверсифікації страхових продуктів;
- аналіз змін у законодавстві та споживчій поведінці [4].

Успішні страховики, як правило, мають чітко задокументовані стратегічні плани, що оновлюються щорічно та включають аналіз SWOT, PEST, фінансові проєкції, KPIs (ключові показники результативності).

Тактичне планування полягає в конкретизації стратегічних цілей на рівні підрозділів, напрямів діяльності, регіональних офісів. Основна увага приділяється:

- формуванню бюджетів;
- визначенню квот на залучення страхувальників;
- розробці планів продажу та маркетингу;
- оптимізації витрат;
- встановленню нормативів щодо резервування, перестрахування, андеррайтингу [5].

Оперативне планування включає щоденні та щомісячні операційні дії, які забезпечують безперервність бізнес-процесів.

Фінансове планування є ядром управління страховою компанією. Основні його елементи:

- формування прогнозу страхових премій;
- розрахунок очікуваних страхових виплат;
- розподіл активів відповідно до нормативів НБУ;
- управління ліквідністю та інвестиційним портфелем;
- розрахунок страхових резервів за міжнародними стандартами Solvency II [6].

Ефективне фінансове планування дозволяє забезпечити виконання зобов’язань перед страхувальниками та підтримку платоспроможності.

Інтеграція ризик-менеджменту у процес планування є умовою відповідального управління. У рамках ризикоорієнтованого підходу:

- проводиться ідентифікація ключових ризиків: страхових, ринкових, операційних, репутаційних;
- розробляються карти ризиків та сценарії кризових ситуацій;
- визначається апетит до ризику (risk appetite);

- впроваджуються механізми внутрішнього аудиту та управління відповідністю [7].

Сучасне планування неможливе без цифрових технологій. Серед них:

- використання BI-систем (Business Intelligence) для прогнозування та аналітики;
- автоматизація фінансового моніторингу;
- моделі штучного інтелекту для актуарних розрахунків;
- платформи для інтеграції даних з CRM, ERP та страхових платформ [8].

Цифровізація дозволяє підвищити точність прогнозів, скоротити час ухвалення рішень та забезпечити прозорість процесів.

Планування страхової діяльності не може бути відірваним від регуляторного середовища. Зокрема, НБУ як мегарегулятор встановлює правила формування звітності, нормативи резервування, вимоги до капіталу, вимоги до корпоративного управління.

Впровадження ризикоорієнтованого нагляду з 2021 року стимулює страховиків до більш серйозного підходу до планування [9].

Після початку повномасштабної війни в Україні багато компаній були змушені переглянути свої плани. У практиці з'явилися нові елементи:

- сценарії виживання та стабілізації;
- переорієнтація на онлайн-продажі;
- скорочення операційних витрат;
- перегляд структури перестрахування;
- посилення планування безпеки персоналу та активів [10].

Ефективне планування страхової діяльності − це системна, багаторівнева та динамічна функція, яка інтегрує стратегічні пріоритети, фінансові цілі, управління ризиками та інновації. Для підвищення рівня ефективності планування в українських страховиків доцільно:

1. Впроваджувати цілісні системи стратегічного менеджменту.
2. Посилити використання цифрових технологій.
3. Сформувати внутрішню культуру управління ризиками.
4. Здійснювати регулярний перегляд планів відповідно до змін зовнішнього середовища.
5. Гармонізувати внутрішнє планування з регуляторними вимогами та міжнародними стандартами.

Література:

1. Офіційний сайт НБУ. Звіт про фінансову стабільність. Київ, 2024.
2. Козьменко С. М. Стратегічне управління у фінансових установах. Суми: УАБС НБУ, 2021.
3. Shevchenko, O. Risk-based planning for insurance companies: tools and strategies // Insurance Markets Review. 2022. №3.
4. Гудзь П. В. Стратегія розвитку страховика: аналітичні підходи. Львів: Страховий дім, 2020.

5. Журавель А. П. Планування в системі страхового менеджменту. Київ: КНЕУ, 2021.
6. European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA). Solvency II Guidelines. 2023.
7. Basel Committee on Banking Supervision. Corporate Governance Principles for Banks and Insurers. — 2022.
8. IBM Institute for Business Value. Digital transformation in the insurance sector. 2021.
9. НБУ. Стратегії нагляду за небанківським сектором. Київ, 2023.
10. Deloitte Ukraine. Страховий ринок в умовах воєнного стану: адаптація та прогнози. 2023.

УДК:368

БРАТЮК В.П.
кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та фінансів
Мукачівський державний університет
МЕШКО Ю.Ю.
магістр
Мукачівський державний університет

ТЕНДЕНЦІЇ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

У сучасному світі страхування посідає важливе місце у забезпеченні фінансової стабільності, соціального захисту населення та розвитку економіки загалом. Страховий ринок є ключовим інструментом управління ризиками, що дозволяє фізичним та юридичним особам перекладати частину потенційних збитків на страхові компанії. В умовах зростаючих глобальних викликів, таких як пандемія COVID-19, воєнні конфлікти, економічна нестабільність та кліматичні зміни, актуальність ефективно функціонуючого страхового ринку набуває особливого значення [1].

Для України страховий ринок є не лише інструментом компенсації збитків, але й важливим елементом національної безпеки та післявоєнного відновлення. Від початку широкомасштабної агресії Російської Федерації у 2022 році, роль страхування зазнала трансформації – від захисту приватного майна і здоров’я до механізму підтримки обороноздатності, стійкості бізнесу та соціальної інтеграції [3].

Мета цього дослідження – проаналізувати поточні тенденції страхового ринку України, зокрема в контексті викликів воєнного часу, впливу цифровізації, регуляторних змін і трансформацій споживчої поведінки. У межах дослідження також розглядаються перспективи ринку в контексті європейської інтеграції та повоєнного економічного зростання.

Розвиток страхового ринку в Україні почався після здобуття незалежності в 1991 році. Перші кроки були пов'язані з демонополізацією та лібералізацією ринку, однак лише в останні десятиліття ринок набув ознак системної структури. На початку 2000-х років сформувалась нормативна база,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26
тел./факс +380-3131-21109
Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua
E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua
Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: http://dspace.msu.edu.ua:8080
Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: http://msu.edu.ua/library/